

ART

Panorama de l'art contemporani al vallès de 1980 a 1990. Part II.

TEXT: MILA TORRES

Locals comercials

De 1980 a 1990 es va produir al Vallès el gran boom en el qual fa referència a l'obertura de galeries d'art, sent més important cap a finals dels vuitanta. Això responia a la tònica general del país. A Barcelona en els darrers anys també van obrir gran nombre de galeries, recordem simplement les situades al Born. Aquesta va ser la realitat pròpia del país i, fins i tot, d'Europa, a Londres, Berlín... es van obrir moltes sales. Va ser una dècada en la qual la societat va agafar la cultura com a un dels valors bàsics.

En concret, al Vallès, dins els anys vuitanta van obrir: Espai Roca, a Sabadell de 1979 a 1987, que va realitzar una bona programació però va haver de tancar.

De poca duració també va ser l'Estudi Quasar (Sabadell), 1985-86, que ofería una bona mostra d'art contemporani però que va fracassar per manca d'una infraestructura comercial.

El risc era fort, la qual cosa no impedia que els intents d'obrir noves galeries fossin continus.

El 1990 obren les seves portes dues galeries a Sabadell, "uns espais dedicats a la contemplació i al comerç de l'art i, alhora una programació d'alt nivell, un fons d'art permanent i la promoció dels artistes de la galeria"¹.

Es tractava de les galeries Inge Maltus i Central que durant el seu primer any d'existència van portar a terme una important programació on l'art d'avantguarda era el protagonista.

La línia seguida per Inge Maltus era una línia oberta que seguia les tendències més actuals sense oblidar el passat, d'aquest caire van ser les exposicions de Pere Elies, Exposició d'Art Nou i la de Manuel Duque.

Per la seva part la Galeria Central intentava donar molta atenció a artistes joves tant de Sabadell com de fora (Uclés, Tom Carr, Anna Mauri, Pep Sallés...)

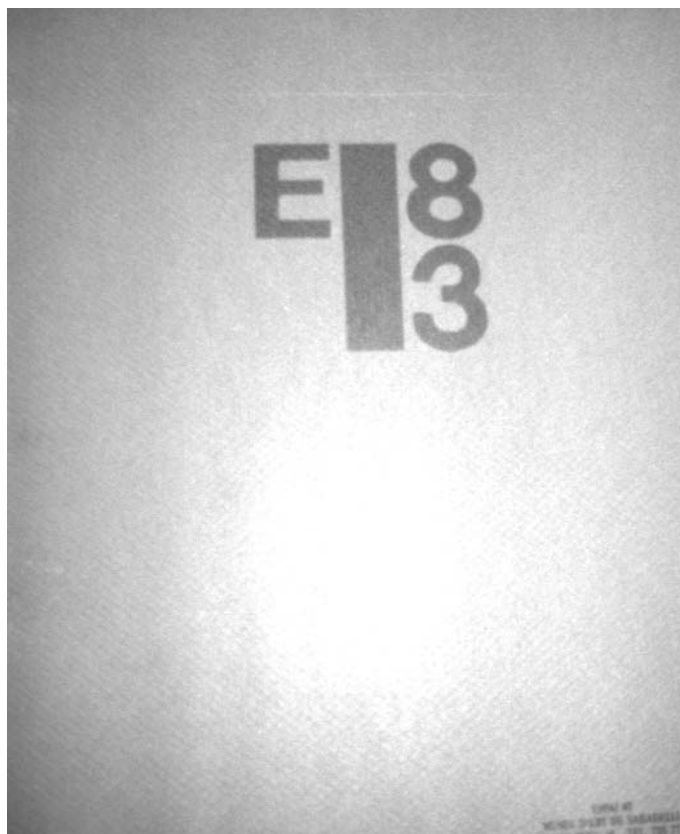
La idea de les dues galeries quedava ben definida per Jordi Pedrosa, director de la galeria Central : "volem que la galeria

Central serveixi per a obrir Sabadell en l'espai artístic català, descentralitzant l'oferta d'exposicions que hi ha a Barcelona i potenciant la nostra ciutat"²

A Terrassa els darrers anys de la dècada dels vuitanta van ser els més fructífers. L'1 d'abril de 1989 es va inaugurar la Galeria Francisco Torralba, galeria especialitzada en art contemporani que combinava exposicions d'artistes joves com Alfonso Cruz, Roser Oduber, Tudanca, Sanova... amb artistes consagrats com Ciuxart, Dalí, Clavé, Miró, Lucio Fontana...

El 1990 obrien les seves portes la galeria Oda, el 25 d'octubre de 1990, amb tres espais. Un espai es dedicava al fons d'art de la galeria o exposicions col·lectives; un segon espai dedicat a exposicions individuals com la realitzada de Martínez Lozano i un tercer espai dedicat a l'art d'avantguarda, on es pretenia

donar cabuda a joves artistes que començaven. I el 23 de novembre de 1990 inaugurava Pere Gastó que pretenia no encasellar-se amb res.

A Granollers, la galeria El Sol obria les seves portes el 28 de setembre de 1990 amb obra de Jordi Benito.

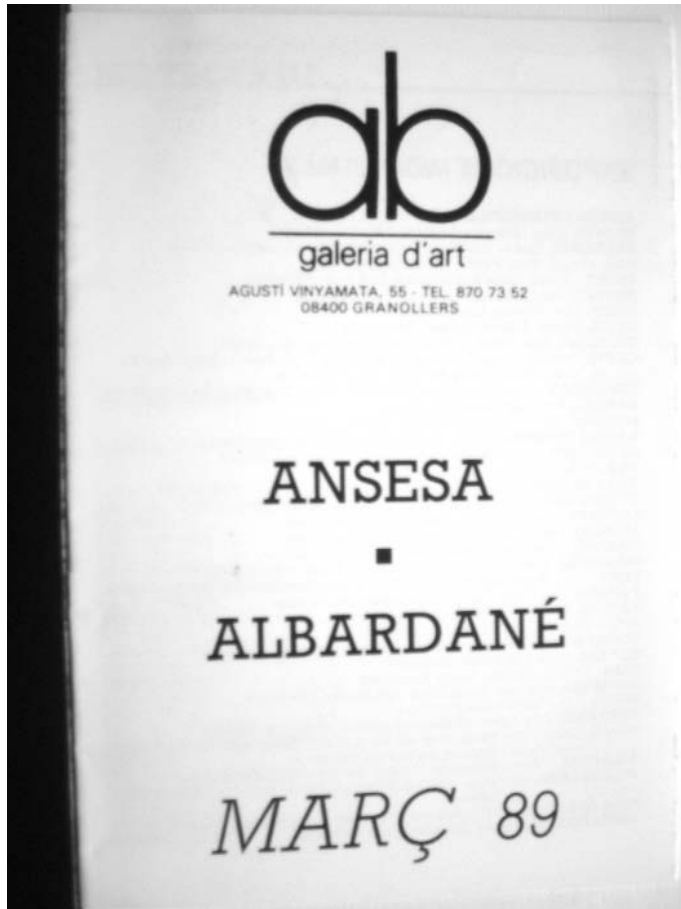
També el 1990, s'obria a Sant Cugat, a l'abril Edda's Place i a l'octubre Ionit, Saló D'Art.

S'aprecia que el panorama era realment dinàmic en la dècada dels vuitanta.

Veiem la línia seguida per algunes galeries que tenien certa història degut als anys d'existència amb els que comptaven.

La galeria Febo de Sant Cugat treballava des de 1980 dins d'una línia majoritàriament figurativa, sense tancar les portes a l'avantguarda. Artistes que van passar per ella, entre altres eren: Grau Garriga, Beltran Bofill, Dalí –obra gràfica-, Gloria Muñoz, Vives Fierro, Grau Santos...

Espai BM de Granollers funcionava des de 1981. Durant els tres primers anys va ser assessorada pel Sr. Botei (director de la galeria AB) i portava una línia de pintura moderna. Més tard va passar a ser assessor artístic el Sr. Joan Sala, que pretenia donar molta importància a gent de la comarca. Entre altres els artistes >

que defenien la galeria eren: Gonza, Hans T.Moller, Fco.Fernandez Navarro, Gerard Alejandro, Lluís Barbosa, Manel Batlle, Rdha Ben Arab, Josep Lluís Navarro, Ricard Terraza i Josep Puig Oliver.

La Sala Rusiñol de Sant Cugat, amb cinc anys d'experiència, treballava amb una línia figurativa.

A principis de la dècada, el 1983, neix a Sabadell la Sala d'Art Negre. Són diversos els passos que va seguir aquesta galeria. Durant quatre anys va estar situada en el subterrani d'una botiga, el que no va impedir que les seves exposicions fossin de gran qualitat: Inaugurà amb obra de Guinovart i entre altres van exposar Alfons Borrell, Pere Elies, Pep Madaula, Pep Sallés... Fins que el 1987 es produí una ampliació de la galeria i passa a situar-se a la planta principal, en la que encara es mantenia un espai com a botiga. Fins 1990 en que Sala d'Art Negre va ser totalment galeria d'art, on es van poder veure exposats noms consagrats de l'art contemporani com Argimon, Rafols Casamada, Jose Mª de Sucre o Baruj Salinas. Sense oblidar els joves valors. La sala dedicava el mes de gener a un jove artista (de l'Escola Illa) que no hagués exposat mai.

Amb més de deu anys d'història i de lluita per l'art contemporani estava la Galeria AB de Granollers, precursora en quant a galerisme descentralitzat de la capital, amb afany d'actuar com a difusora i revitalitzadora de les arts plàstiques dins de la seva ciutat. La galeria va portar a terme una línia de seguiment del treball realitzat per artistes del Vallès, "sovint aquesta voluntat de seguiment del nou ha arribat al fet de presentar primeres individuals d'artistes reconeguts més tard com capdavanters"³ Y, per una altra part, també van seguir, conjuntament, la línia de realitzar mostres individuals o col·lectives de pintors i escultors consagrats de la nostra avantguarda artística, com poden ser Picasso, Miró, Tàpies, Cuixart, Ponç, Tharrats, Subirachs, Vilelia... junt amb artistes de la generació dels seixanta com Gerard Sala, Arranz Bravo, Viladecans...

La galeria AB estava dividida en dos espais la qual cosa permetia la presentació de dues exposicions paral·leles. A destacar els seus catàlegs de les exposicions que eren un noticiari posat al dia, on es recollia, dels artistes que havien exposat a la galeria, els aniversaris que tenien lloc en les dades que durava l'exposició, exposicions individuals que estaven realitzant en aquells moments artistes que havien exposat en la galeria, així com exposicions col·lectives, edicions i subhastes. Un altre estil d'exposicions que també portaven a terme eren les que portaven per títol: "Presències de l'avantguarda a Catalunya", "A tot vent", "5 espais, 5 artistes", "Arrels vallesanes" i "Gent Jove" exposicions que demostren la inquietud i la imaginació de la galeria.

Una altra galeria que va provocar una gran dinamització a l'art al Vallès va ser la Galeria Canals de Sant Cugat del Vallès, que va obrir les seves portes el 1986. El seu treball es podria resumir en dos grans apartats: el treball de la galeria en si mateix i la creació de la "Mostra D'Art Contemporani Català".

El treball de la galeria es defineix dins de l'art contemporani realitzat a partir de 1950, tocant a artistes consagrats com Cuixart, Tharrats, Subirachs, Argimon... a artistes joves com Uclés, Viladecans... i a artistes que estaven començant com Avilés, Balanza... En aquests artistes són en els que creuen i als que defensen tant a nivell nacional com internacional, ja que la galeria es movia dins de totes les ferietats internacionals i es realitzaven exposicions a galeries franceses, alemanyes... Realitzava, així mateix, intercanvi amb altres països.

Dins d'aquesta dinàmica el Sr. Canals fundà la "Mostra d'Art", creant la mínima infraestructura per a que el seu funcionament fora possible l'any 1977. Neix com un impuls descentralitzador per a l'art jove. La "II Mostra" va tenir lloc l'any 1982, es veu clarament que va ser un dels primers intents seriosos de començar des de Sant Cugat la dinamització artística com un nou focus per a l'art actual, intentant seguir, en certa manera, el que en el seu dia va ser l'Escola Internacional de Pintura Mural o l'Escola Catalana de Tapis. La "Mostra" es tornà a fer el 1983, 1984, 1986 agafant caràcter de biennial, 1988, 1990 i continua en l'actualitat. La intenció primordial de la "Mostra" era donar una oportunitat als artistes joves de Catalunya, per això mitjançant la història de la "Mostra" s'observa l'evolució de l'art jove català, el jurat de la VII "Mostra" incideix sobre aquest aspecte: "No es pot afirmar que la Mostra pretengui descobrir nous talents, però el que és cert, és que de cada una de les convocatòries, sis fins enguany, han sobresortit alguns artistes que el temps no ha fet sinó consolidar i refermar, i no tan sols en un àmbit estrictament local o comarcal sinó àdhuc en el camp internacional, com ha passat, per posar un exemple, amb Susana Solano"⁴

Des de la primera edició la "Mostra" té un caràcter itinerant, la qual cosa potencia la descentralització de l'art. La VII "Mostra" va ser històrica en quant a l'ampli recorregut que va efectuar, ja que va passar per 18 ciutats.

Com podem comprovar, la "Mostra" no crea en cap moment un art perifèric, sinó que potencia una apertura total, acollint a tots els artistes de Catalunya i del Principat d'Andorra que es volguessin presentar i escollint un jurat compost per galeristes, artistes, historiadors i crítics tant del Vallès com de Barcelona i tenint el recolzament d'empreses privades i d'institucions diverses de diferents localitats. Pascual Maragall va destacar el caràcter obert de la "Mostra": "Iniciatives con la VII Mostra d'Art Contemporani Català donen l'oportunitat de promocionar l'art jove català arreu del país i posen de manifest el seu alt nivell fora de l'estricta àmbit de les grans ciutats"⁵

A Sant Cugat també, es va portar a terme a finals dels vuitanta una nova experiència en el món de l'art. Concretament la discoteca Chic dedicava un dels seus espais, el de la música més suau, a l'exposició d'obres. La idea era exposar obra gràfica sobre paper, que era la que es creia més adequada per aquell ambient.

Un altre tipus d'experiència va ser la portada a terme pel grup Trajecte a Terrassa. Trajecte format per dos pintors, un escultor, dos ceramistes, una ballarina i un fotògraf va començar la seva història el novembre de 1986. Es van instal·lar en un espai

ampli, una antiga fàbrica tèxtil, que es va convertir en un centre comú, des del qual podien crear de forma independent i oferir el seu treball al públic. Trajecte era "una associació d'artistes que xucla, promou, facilita, organitza i confronta la realitat dels creadors de Terrassa amb el seu públic, el mercat, altres artistes i altres àmbits"⁶. No només van treballar a Terrassa sinó que van establir una comunicació artística amb altres ciutats com Girona (Espais) i Hospitalet de Llobregat (Centre Alexandre Cirici) i arribaren a editar una revista que el 1987 va tenir el seu primer i únic número, *Trajecte, Associació per a la recerca artística*. Una iniciativa privada, que tenia com a finalitats "la creació, la defensa, promoció i difusió de la cultura en totes les expressions, especialment en el camp artístic"⁷ Trajecte subsistia gràcies a la venda dels seus treballs va crear un fons d'art que facilitava la compra d'obres mitjançant subscripcions.

Junt a aquest amplíssim panorama d'ofertes, per part tant de les institucions com dels locals comercials, s'ha de destacar que també al Vallès sorgien un gran nombre d'artistes joves, amb important mires cap al futur i que estaven projectant les seves carreres de forma internacional. Entre altres podem mencionar a Francesc Bordas, Ramiro Fernández, Miquel Forrellad, Jesús Llamas, Josep Madaula, Agustí Puig, Pep Sallés, Oriol Vilapuig, Nati Ayala, Roc Alabern, Pep Busquet, Jacint Comellas, Joan Ignasi Ros, Gabriel Verderi, Joan Ramón Aramí, Martín Carral... i un llarg etcètera.

La comarca del Vallès a la dècada dels vuitanta va posar i fomentar els fonaments perquè l'art fos una realitat total. Al Vallès s'organitzaren exposicions de gran valor i interès, des de les quals es pretenia obrir el panorama artístic fora de Barcelona, crear centres d'interès tan importants com perquè el Vallès tingués una oferta independent de la capital i que atragués com a visitants a les persones, no només de la comarca, sinó també del centre creador per excel·lència de l'art, Barcelona. La descentralització de l'art anava sent possible.

Els ciutadans del Vallès, comptaven amb una àmplia gamma de possibilitats, des de poder veure obra d'artistes consagrats dins de l'avantguarda catalana, com poder comptar amb la presència de l'art d'altres països, fent recorregut per les avantguardes històriques... com poder conèixer les darreres tendències de l'art més jove de Catalunya i de l'art centrat al Vallès. Per una altra part, el Vallès no oblidava als seus propis artistes, sinó que els recolzava i defenia oferint-li diferents camins de promoció.

La dècada dels vuitanta va ser una dècada sumament rica i apassionant dins del món de les arts plàstiques del Vallès.

NOTES

¹ CREUS, M.- "Sabadell normalitza les galeries", *Avui*, 17.01.90

² J.A.- "Dues galeries d'art actual demostren que Sabadell canvia" *Diari de Sabadell*, 19.12.1989

³ *10 anys*, A.B. Galeria d'Art, Granollers, 1988, pàg. s/n

⁴ *VII Mostra d'Art Contemporani CATALA 1990*, Ed. Canals Galeria d'Art, Sant Cugat, 1990, s/n

⁵ MARAGALL, P.- "Barcelona" *Diari d'Art*, Sant Cugat, 1990, pg. s/n

⁶ PUIGVERTA, A.- "Visites", *Punt Diari*, Terrassa, 18.05.1988.

⁷ BALEA, Emma.- "Trajecte, una oferta artística a Terrassa. Els hereus de l'art modern" *Impacte* núm. 34, 7-13 novembre, pg.6.